

جابتن حال إحوال اكام إسلام فولاه فينخ
JABATAN HAL EHWAL AGAMA ISLAM PULAU PINANG

كچواين بوكن السن،
پاوا بوكن كوراوان

تاریخ باچان

7 NOVEMBER 2025M / 16 JAMADILAWWAL 1447

دبیاہی:

مجلس اكام اسلام نكري فولاه فينخ

دتریئکن:

جابتن حال إحوال اكام اسلام فولاه فينخ

Jawatankuasa
Panel Semakan Teks Khutbah
Negeri Pulau Pinang

- 1. Sahibus Samahah Prof. Madya Dato' Dr. Mohd Sukki bin Othman (Pengerusi)**
Mufti Kerajaan Negeri Pulau Pinang
- 2. YBhg. Ustaz Muhammad Fadzil bin Alias**
Pengarah, Yayasan Dakwah Islamiyah (YADIM) Pulau Pinang
- 3. YBhg. Ustaz Ahmad bin Hashim**
Penasihat, Pusat Pengajian Tahfiz Al-Quran (PPTQ)
Kolej Islam Teknologi Antarabangsa Pulau Pinang (KITAB)
- 4. YBhg. Ustaz Subki bin Mohamed**
Mantan Pensyarah Kanan, IPG Kampus Tuanku Bainun
- 5. YBrs. Dr. Mohamad Zaki bin Hj Abdul Halim**
Penolong Mufti, Bahagian Fatwa,
Jabatan Mufti Negeri Negeri Pulau Pinang
- 6. YBhg. Ustazah Rohayati binti Daud**
Mantan Penyelaras Program Intervensi Kaunseling,
Universiti Sains Malaysia
- 7. YBhg. Ustaz Ahmad Shahimi bin Senawi**
Pendakwah
- 8. Ustaz Mohd Hanif bin Omar @ Wahab (Setiausaha)**
Ketua Penolong Pengarah, Bahagian Dakwah
Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Pulau Pinang (JHEAIPP)

ڪچواين بوڪن السن، پاوا بوڪن ڪوراوان

7 November 2025M/16 Jamadilawwal 1447

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْقَائِلِ: وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٥﴾ سورة البقرة

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.
اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ دَعَا بِدَعْوَتِهِ إِلَى يَوْمِ
الدِّينِ.

أَمَّا بَعْدُ، فَيَا عِبَادَ اللَّهِ اتَّقُوا اللَّهَ أَوْصِيكُمْ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَطَاعَتِهِ لَعَلَّكُمْ
تُقْلِحُونَ.

سيدغ جمعة يڄ دكاسيهي الله،

ماريله ڪيت تيڄڪتن ڪتقوان ڪفد الله سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى، ياءيت دغن ملاڪوڪن سڪالا
ڦرينتهڻ دان منجاءوهي سڪالا لارغنش. سسوغڪوهڻ يڄ ڦاليج مليا دسيهي الله
بوڪنله مريڪ يڄ مميلقي هرتا برجوتا اتاو ڦڄڪت دان ڪلرن دمت دنيا، تتاڻي يڄ
ڦاليج مليا اداله مريڪ يڄ برتقوي. موده-مودهن ڪيت ترڪولوڄ سباڪاي همباڻ يڄ
برءوليه بهاڪيا ددنيا دان ڪسلامتن دري اڻي نراڪ.

سبلوم بيچارا خطيب لنجوتڪن، خطيب ايڄين برڦسان، اڪر سما ڦرڪارا لغي
دتيڄڪلڪن. جاڄنله ڪيت دللايڪن اوليه اوروسن دنيا، تراوتما ملالوءي تيليفون
بمبببت اتاو ڪاجيت يڄ اد ڦد ڪيت سڪارڄ اين. بريڪن سفنوه تومڦوان ڪفد خطبة
هاري اين يڄ ممباوا تاجوق: "ڪچواين بوڪن السن، پاوا بوڪن ڪوراوان".

سيدغ جمعة يڄ دكاسيهي،

سجق کبلاکښن این کرسهن دان کتاکوټن اونټوق ممندو کندران تیمبول دهاتي مشارکت. رسه دان کلیسه دغن تیغکه لاکو فمندو دجالن رای، درقد سکچیل کندران موتوسیکل سهیغک کندران برت منجادیکن جالن رای سباگای لوکاسی یغ امت دگرونی.

اسلام سباگای اگم رحمة سنتیاس ایغین ممستیکن اومتښ اکر هیدوف دغن امان دان تنترام. پاوا مروفاکن امانه دان نعمت کورنیان الله سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى كَفْد مَاءَنْسِي. نامون سیکف سستغه فمندو ساوله هیلغ فرتیمبغن دان کاولن اقابیل ممکغ ستیریغ کندران اخیرث مغوندغ فلباگای کروسقکن دان کهیلغن جیوا.

کپاتان این مروجوع کفد فکتا دان داتا یغ دکوارکن قد هاری فریغاتن مغسا کمالغن جالن رای سدونیا 2024 اولیه کمترین فغاغکوټن ملیسیا. ستاتیستیک کمالغن جالن رای بائی تاهون 2024، برمولا جانواری سهیغک اوکتوبر اداله سبایق 532,125 کیس دغن ریکود 5,364 کیس کماتین. سچارا فوراثان ای ملیبتکن 1,729 کیس سهاری دغن 14 کیس کماتین!

اغک این مغيغتنک کیت کفد تکورن تکس الله سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى مَلالووي فرمان یغ برمقصود:

"دان جاغنه کامو سغاج منچامقکن دیری کامو کدالم بهای کینسان دان برلاکو باءیقله، سسوغکوھن الله سوککن اورغ یغ ملاکوکن کباءیقن"

﴿سوره البقرة ايات 195﴾

ایغته، ستیاف کمالغن بوکن سقدر فریستیوا بیاسا، بهکن ای اکن ممباوا مصیبة دان مالاقتاک یغ منیغکلکن کسن مندالم قد دیری دان کلوارک. ای اکن برأخیر سام اد دغن کماتین، کچاچتن ککال اتاو تروما (trauma) یغ برقنجاغن.

منبر فرچای، کیت ماسیه بردوک اتس تراکدی یغ مراکوت 15 پاوا باکل گورو عقیبة کمالغن دلپوه رای تیمور-بارت بولن جون یغ لالو. بایغکن باکایمانا کفریتن

سأورغ ایبو دان ایه مناهن ریندو مغنغکن انق یغ تله تیاد، اتاو سأورغ انق یغ
ملالوئی کهیدوفن یغ سوپی تنفا کاسیه ایه دان ایبو اقبیلا منجادی یتیم فیاتو
سکلیف مات هان کران ساتو دتیق کچواین دجالن رای.

مسلمین رَحِمَكُمُ اللهُ،

کیس کمالغن سأوله-اوله منموئی جالن بونتو. لیهتهله سیکف سستغه فمندو
دجالن رای یغ ممندو ترلالو لاجو تنفا ممقدولیکن کسلامتن. اد یغ تتف ممکغ
ستیریغ والو دالم کاداءن مغنتوق دان ترلالو لتیه، ماله اد یغ لیک دغن تیلیفون
بیمبیت سهیغک پاوا سندیری دان اورغ لاءین منجادی تاروهن.

سلاءین ایت، سیکف ایکو دان تیدق صبر کتیک برادا دجالن رای جوک منجادی
انتارا فیباب اوتام کمالغن. تیدق کورغ جوک کیس کندراءن یغ تیدق دسلغکارا
دغن بائق منجادی فیباب اوتام کمالغن جالن رایا.

مسلمین رَحِمَكُمُ اللهُ،

سباگای سولوسی تریبایق بائی مغتاسی ایسو این، منبر ایغین برکوغسی امفت
چادغن فیلساین یغ بولیه دحیاتی دان دعملکن ایایت:

قرتام: کیت هندقله سنتیاس مغمعملکن دعاء سرتا برتوکل کفد الله سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى
سبلوم کلوار رومه دان مناءیقی کندراءن .

کدوا: کیت هندقله سنتیاس ممتوھی قراتورن جالن رای یغ دتتفکن اگر داقت
مغیلقکن دیری دری سبارغ مصیبة.

کتیک: کیت هندقله مغیلقکن دیری درقد برسیکف ترکوفوه-کافه دان ایکو سرتا
برءوسها مندیقای دیری اونتوق برصبر دان برهیمه دجالن رای.

کامفت: ممفرکاسکن فغواتکواساءن اوندغ ۲ بائی ستیاف کسالهن جالن رای.

اوليه ايت ستياف مسلم فرلو سدر دان سنتياس بروسفاذا کتيک برادا دجالن رای. کسدرن مځنای اسفیق کسلامتن دجالن رای ساغت فنٹیغ اونتوق مځلیق سبارغ کجادین یغ تیدق دایغینی. فرلو دفهمی بهاوا منجاگ پاوا دان هرتا بندا اداله سبهاکین مقاصد شرعیة یغ مستی دبری فرهاتین اولیه اومت اسلام.

میمغ بنر کمالغن مروفاکن تقدیر الهی، نامون اسلام سنتیاس مځاجر بهاوا منجاگ کسلامتن دان بردیسیقلین دجالن رای اداله ساتو کواجیقن. اولیه ایت، سنتیاسله بردعاء اگر الله سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى مَمْرُودِ هَکُن سَکَلَا اوروسن فرجالن کیت سرتا برکنتوغله هاش کغد الله اونتوق ممفرء ولیهی کریضائن دان رحمتن.

حیاتی سبواه حدیث رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سبائی موتیواسی دان فریغتن. درقد عَبْدُ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ برسبدا:

الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا
نَهَى اللهُ عَنْهُ

مقصودن: "ساورغ مسلم (یغ سمفورنا اسلامن) ایاله (افابیللا) سساورغ (یغ لاین) سلامت درقد (کبوروکن) لیدهن دان تاغنن، مانکالا ساورغ مهاجر (یغ برهجرة) اداله سساورغ یغ منیغکلکن سکا لا یغ دلارغ اولیه الله سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى."

﴿حدیث روایة البخاری﴾

سموگ کیت داقت مملیهارا دوا اغکوتا این اگر تیدق ممبینکن انسان لاین تراوتماش افابیللا برادا دجالن رای.

سیدغ جماعه یغ دملیاکن الله،

مځاخیری خطبة قد میغکو این، ماريله سام ۲ کیت مځحیاتی کسیمقولن بریکوت. موده-مودهن ای منجادی قدومن دان فریغتن بوات کیت سموا.

فرتام: پاوا ایاله امانه الله سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى. جسترو جاغن سسکالی ممقرسیاکن دغن
کلالین دان کچواین.

کدوا: فاتوهی ارهن جانن رای یغ تله دتتفکن اولیه فیهق برکواس اگر دافت ممبری
فایده کفد سموا فثکونا.

کتیک: جانن رای بوکن کلغکخ اونتوق ممقامیرکن باکت دان ایکو ماسیغ ۲.
جادیکن ای سباکای کموداهن فغهبوغ کهیدوفن، بوکن میدن منوجو فوسارا
کماتین.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا

بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

مقصودن: "دمی ماس، سسوغکوهن مائسی برادا دالم کروکیان، کچوالی اورغ ۲
یغ برایمان دان برعمل صالح، سالیغ برفسان تنتغ کبزن دان کصبرن."

﴿سورة العصر﴾

بَارَكَ اللَّهُ لِي وَلَكُمْ بِالْقُرْآنِ الْعَظِيمِ، وَنَفَعَنِي وَإِيَّاكُمْ بِمَا فِيهِ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ
الْحَكِيمِ، وَتَقَبَّلَ اللَّهُ مِنِّي وَمِنْكُمْ تِلَاوَتَهُ، إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ. أَقُولُ قَوْلِي هَذَا،
وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ لِي وَلَكُمْ، وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ، الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ، فَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.

Khutbah Kedua

2025M/1447H

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ،
وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَالتَّابِعِينَ، وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ.

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ دَاعِيًا إِلَى سِرَاجِ مُنِيرٍ.

صَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ، عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ،
وَزِينَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ.

أَمَّا بَعْدُ، فَيَا عِبَادَ اللَّهِ، اتَّقُوا اللَّهَ تَعَالَى رَبَّكُمْ حَقَّ تَقَاتِهِ، وَاعْمَلُوا بِطَاعَتِهِ
وَمَرْضَاتِهِ.

MUSLIMIN YANG DIRAHMATI ALLAH,

Fatwa Negeri Pulau Pinang memutuskan bahawa penjualan hartanah milik orang Islam kepada orang bukan Islam adalah haram sekiranya digunakan bagi tujuan yang bercanggah dengan Syarak seperti rumah ibadat agama lain, kilang makanan haram, ladang khinzir, pusat hiburan dan perjudian. Secara umum, hukum menjual tanah orang Islam kepada bukan Islam adalah tidak harus, kecuali dalam keadaan darurat yang benar-benar menepati Maqasid Syariah serta dengan syarat:

1. Tanah tersebut bukan dalam kawasan majoriti penduduk Islam, bukan tanah rezab atau khusus untuk Bumiputera Islam
2. Tidak berpotensi dimanfaatkan untuk urusan agama Islam, telah ditawarkan terlebih dahulu kepada orang Islam dalam tempoh

munasabah dan hanya dijual sekadar memenuhi keperluan mendesak tanpa berlebihan.

Fatwa juga menegaskan bahawa semua institusi Islam di Pulau Pinang wajib menjaga serta memperkukuh pemilikan hartanah orang Islam agar sekurang-kurangnya seimbang dengan jumlah populasi Bumiputera Islam di negeri Pulau Pinang yang tercinta ini.

قَالَ اللهُ تَعَالَى: إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ.
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ
وَالْأَمْوَاتِ،

اللَّهُمَّ أَعِزِّ الْإِسْلَامَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَدَمِّرْ أَعْدَاءَكَ أَعْدَاءَ الدِّينِ وَأَنْصُرْ مَنْ نَصَرَ
الدِّينَ، وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَ الْمُسْلِمِينَ، وَأَعْلِ كَلِمَتَكَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ.

اللَّهُمَّ أَنْصُرْ إِخْوَانَنَا الْمُسْلِمِينَ وَالْمُجَاهِدِينَ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ فِي فَلَسْطِينَ وَفِي كُلِّ
مَكَانٍ، وَفِي كُلِّ زَمَانٍ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

اللَّهُمَّ أَصْلِحْ أئِمَّتَنَا وَوَلَاةَ أُمُورِنَا، وَاجْعَلْ وِلَايَتَنَا فِيْمَنْ خَافَكَ وَاتَّقَاكَ يَا رَبَّ
العَالَمِينَ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ بَلَدَنَا مَالِيزِيَا خُصُوصًا وَوَلَايَةً قُولاو فَيُنْعَ آمِنًا مُطْمَئِنًّا
سَخَاءَ رَحَاءَ، دَارَ عَدْلِ وَإِيْمَانٍ، وَأَمْنٍ وَأَمَانٍ، يَا ذَا الْفَضْلِ وَالْإِحْسَانِ.

اللَّهُمَّ وَفِّقْ قَادَتَنَا وَرُعَمَاءَنَا وَوَلَاةَ أُمُورِنَا لِمَا فِيهِ عِزُّ دِينِكَ وَنَصْرُ شَرِيْعَتِكَ، اللَّهُمَّ
اجْعَلْهُمْ هُدَاةً مُهْتَدِينَ صَالِحِينَ مُصْلِحِينَ وَاشْمَلِ اللَّهُمَّ بَعِنَايَتِكَ وَتَوْفِيْقِكَ عَلَى
صَاحِبِ الْجَلَالَةِ،

Kebawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan
Agong, Sultan Ibrahim dan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka
Baginda Raja Permaisuri Agong, Raja Zarith Sofiah.

وَكذَلِكَ صَاحِبِ الْفَخَامَةِ،

Tuan Yang Terutama Tun Dato' Seri Utama Haji Ramli bin Ngah Talib, Yang di-Pertua Negeri Pulau Pinang dan Yang Mulia Toh Puan Raja Dato' Seri Utama Noora Ashikin binti Raja Abdullah.

Ya Allah, ampunilah dosa kami, dosa ibu bapa kami, kaum keluarga kami, serta seluruh umat Islam sama ada yang masih hidup ataupun yang telah kembali kepada-Mu.

Ya Allah, jauhkanlah kami daripada riba, rasuah, penyelewengan dan pengkhianatan serta bersihkan masyarakat kami daripada segala bentuk penindasan dan kezaliman.

Ya Allah, berilah kekuatan kepada kami untuk menunaikan zakat serta melaksanakan wakaf melalui Majlis Agama Islam Negeri Pulau Pinang agar ia menjadi sumber kebaikan dan kemajuan umat Islam di negeri yang tercinta ini.

Ya Allah, satukanlah hati-hati kami, tanamkanlah rasa percaya kepada pemimpin kami dan jauhkanlah kami daripada fitnah serta perpecahan. Rahmatilah para pemimpin negeri dan pihak berkuasa agama agar sentiasa Engkau bimbing di atas jalan yang benar.

Ya Allah, lindungilah kami daripada bala bencana dan jadikanlah kami hamba-hamba-Mu yang Engkau kasihi.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

عِبَادَ اللَّهِ! إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَائِي ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ. فَادْكُرُوا اللَّهَ الْعَظِيمَ يَذُكِّرْكُمْ، وَاشْكُرُوهُ عَلَى نِعَمِهِ يَزِدْكُمْ، وَاسْأَلُوهُ مِنْ فَضْلِهِ يُعْطِكُمْ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ.

جابتن حال إحوال اكلام إسلام قولواو فینخ
JABATAN HAL EHWAL AGAMA ISLAM PULAU PINANG